

Kolektibitate Digital Kritikoa Gorrote diskurtsoen aurrean

@mdm.euskadi

#sexualitatea
Gorpuztasuna
eta tratu onak

KOLEKTIBITATE DIGITAL KRITIKOA GORROTO DISKURTSOEN AURREAN

Dokumentu hau prozesu parte-hartzaile eta kolektibo baten emaitza izan da. Prozesu horretan espazio digitalen inguruko jakinduriak, sentipenak eta esperientziak partekatu ditugu, baita ikusteko (se), entzuteko (se), hausnartzeko, laburtzeko eta eragiteko lurraldeak ere.

Eskerrak eman nahi dizkiegu prozesu honetan parte hartu duten pertsona ederrei, gu aurkitzen jarraitzeagatik.

Eta dokumentua irakurtzen duzuenoi: zerbait gogora ekarri badizue, arnasa hartzera eta zuen buruari honakoa galdetzeraz gonbidatzen zaituztegu: zer informazio ematen dit niri buruz? Zer zerikusi du nirekin irakurtzen dudanak? Nola eta norekin elikatzen ditut espazioak?

Argitalpen hau "gorrote-diskurtsoen aurkako kolektibitate digital kritikoa. Sexualitateak, korporaltasunak eta tratu onak" gender proiektuaren barruan, nerabezaroan eta gaztaroan indarkeria matxisten aurkako tratu onak lantzeko hezkuntza-proposamena.

Gizarte Eraldaketarako Hezkuntzaren arloak koordinatzen du, eta Eusko Jaurlaritzaren Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziak eta Bizkaiko Foru Aldundiak finantzatzen dute. Logoak ordena horretan joango lirateke.

@YANIACONCEP

NORBERAREN AURKA IDAZTEA

Zer esan nahi du niretzat neure buruaren aurka idazteak?, zer aurkitu dezaket neure barrua sakon entzuten eta esploratzen gelditzen banaiz?, nolakoa izango ote zen sozializazio sexista, klasista, arrazista eta heteronormatiborik gabe haztea?, zein izango lirateke nire nahiak eta sentimenduak?, zer posizio izango luke nire beldurrak?, nola biziko nuke sexualitatea, gorputzarekiko harremana eta erotika?, nondik hitz egingo zidan eta nondik lagunduko?, nola sentipentsatuko nuen plazera?, nola habitatuko nituzke nire bakardadeak eta konpainiak?

Galdera horiek eta beste hamaika dira nire baitan bizi direnak eta nire migrazio-prozesuarekin zuzenean lotzen direnak; han eta hemen aukeratutako nire familia afektiboarekin bidean ikasitakoak eta partekatutakoak eraman ninduten nire existentziari, nire sinesmenei, nintzenari eta orain naizenari buruz arakatzera eta sakontzera.

Espainiako lurraldean bizi izandako sei urteak labirinto mingarriak, nahasiak eta eutsi nauten aliatuz beteak igarotzen emandako sei urte dira, bizitza migratzaileko istiluak, zeinetan zeure burua ezagutzen duzula uste duzun, konturatzen zaren arte jakin gabe luzaroan arrastaka eraman dituzun bizitza-gidoiak agertzen direla, zure desioak baldintzatzen dituzten eta zure barne-entzumena mugatzen duten gizarte-aginduak.

“Horregatik partekatzen dut zuekin
zer den niretzat neure buruaren
aurka idaztea,
idazketa-tailer baten ondoriozko
hausnarketa;
ariketa emozional-politiko eta
terapeutiko bihurtu zen tailer hura,
eta entzuna izatea behar zuen
isildutako
ahots horrekin konektatzeko aukera
eman zidan.”

1. Idatzi honen zati bat Cantiga Edicionesen idazketa autobiografikoko tailerreko sormen ariketa moduan idatzia da.
2. Valeria Floresen erreferentziako testua “Escribir contra sí misma: una micro-tecnología de subjetivación política”.

NORBERAREN AURKA IDAZTEA

«Litekeena da “norberaren aurka idaztea” irakurtzen duzunean burura iristen zaizun lehen ideia tratatu txarretatik idaztearena izatea. Baina kontua ez da hori, nahiz eta indarkeria hain normalizatua dugun, non burura etor dakigukeen lehenengo gauza den. Hala ere, oraingo honetan norberaren aurka idaztea maitasunezko aitopen bat da, eta zeuretzat eta zeuk zaindua, leku askotatik hitz egitea da, amorrua sendatzea eta askatzea da, norberak duen primitiboenean sakontzea»

Norberaren aurka idazteak geure burua hobeto ezagutzeko balio digu, norberak bere buruari dion maitasunaren erakusgarri da, zeure burua beste ikuspegi batetik eta aukera berrietatik ikustea da. Norberaren aurka idaztea norberaren burua entzutera gonbidatzea da. Ikasteko eta eraldatzeko prozesu bat. Emoziok, desioa eta erotika benetan

nahi duzunaren kontzientzia osotik adieraztea, idazten duzunean izan nahiko zenukeen hori kontatzen baituzu, presioagatik eta gizarte-heziketagatik alde batera utzi duzuna. Norberaren aurka idaztea zeure benetako esentziarekiko errespetuaren eta maitasunaren adierazpena da. Zeure ni puruenarekin erraietatik konektatzea da, sentitzen eta nahi duzunari lehenasuna ematea da, eta ez zu araudi sozialean sartzeko izan zaitezten nahi dutenari.

Norberaren aurka idaztea pentsamendu kritikoa eta arauz kanpo dagoena gaitzesten duen sistema baten korrontearen kontra joatea da. Hazteko erabili genuen heziketa, benetakoak izateari utzi eta jendetzaren irudi eta antzeko bihurtzen gaituen hori, zaborretara botatzea da. Kolonizazioak gu kontrolatzeko inposatutako balio judeokristauak desagerraraztea da, sakrifizioa eta mina, onaren eta txarraren dualtasuna, infernua eta zerua, bekatua eta salbazioa, errua eta barkamena ezarri zituztenak.

Moraltasunetik kontrolatu nahi gaituen sistema baten barruan moralizat eta etikotzat jotzen denaren aurka egitea da.

Gorputz jakin batzuei obeditzeko, atseginak izateko, amore emateko, isilik egoteko, ezkutatzeko edo ez existitzeko ezarritako arauak haustea esan nahi du. Sistema arrazista, klasista eta heterosexistaren aurka idaztea da, zeinak gizatiar denaren eta ez denaren arteko gorputzen bereizketa ezartzen duen. Sexu-afektibitatean ezarritako heteronormatibitatearen aurka joatea da, eta beste logika desiragarri batzuetan murgiltzea, zeinetan bakardadea hautatua izango den eta ez estandarrarekin bat ez etortzeagatik inposatua. Norberaren aurka idaztea da perfektuaren, produktiboaren, arauemailearen eta efizientearen ideia ez betetzeak sortzen duen mina

botaka eginez egozte, eta logika kapitalistetatik kanpo pentsatzeko, lotzeko, sentitzeko, izateko eta egiteko beste modu batzuk azaltzea.

Beste bizimodu batzuk erakustea da, beste afektu mota batzuk, maitatzeko, gorputza habitatzeko, pribilegioez kontziente izateko beste modu bat, nor bere burua gaizki tratatzeari uko egitea eta tratatu onetik elkar maitatzea, geure leku segurua eta boterekoa sortzea. Arriskuak hartzea da, ez bakarrik sexualki eta afektiboki, baita beldurragatik askotan isiltzen ditugun pentsamenduetan eta hitzetan ere. Zalantzazko, ziurtasunik gabeko eta bermatu gabeko lekuetan barneratzea da, nire, haien eta gure artean bizi-aukera berriak bizitzean. Norberaren aurka idaztea beste modu batzuetan bizitzea da, gorputzen araugintza arautzen duten botereek botatzen dutena gorputzarekin bermatuz.

NORBERAREN AURKA IDAZTEA

"Hala ere, honetan
Bere aurka idazteko aukera
Bera aitortzen bat da
Amoros y cuidada por y
Zuretzat, hemendik hitz
egitea da
Leku asko
Sendatzea eta amorrua
askatzea, da
Gehienez sakontzea
Primitiboa
Horixe bera. "

Belztasunetik eta zimarrokeriatik
abiatuta ber-nabarmenak,
generoaren mendebaldeko
diskurtsoa zalantzan jarriz, antzinako
amorrua memoria kolonialetik
ateraz, zeinak identitatearekin eta
jatorri afrotainoekin lotzen gaituen. Ez
ahaztea bortxaketa eta erailketa
historikoa, gaur egun gure
gorputz-memorian belaunaldiz
belaunaldi daramaguna, antzinako
justiziaren eta zaintza komunitarioen
errituaren bidez sendatzea eta
suspertzea da.

Norberaren aurka idaztea kontakizun
berriak eraikitzea da, isilik, borrokatik
kanpo edo hilda nahi gaituzten
politika hegemonikoak zalantzan

jartzea. Beste begi batzuekin
begiratzea da, ezagutzaren,
sentimenduen, emozioen, plazeren,
desioen eta erotikaren praktika
berriak sortu ahal izateko. Bat ez
datorren nota izatea da,
inposatutako arauen aurrean amore
ematen ez duen eta obeditzeari utzi
eta bere zimarrokeriatik bizitzen hasi
nahi duen neska desobedientea.

Norberaren aurka idaztea maitasun-,
askatasun-, iraultza- eta
bizi-eraldaketa-ekintza bat da,
izateko gogoia ematen diguna.

YANIA CONCEPCIÓN

**Zeure buruaren aurka idaztera
animatzen zara**

ZER KONTATZEN DIZUDAN

Nahi duzu nola kontatzen gaituzten kontatzea?

Nahi duzu kontatzea ez gaituztela kontatzen?

Nahi duzu gaizkikontatzen gaituztela kontatzea?

Orain irakurriko duzun hau ez da penaz betetako istorio bat, baizik eta falta direnak dauden bihurguneetatik kontatutako istorioa. Nolanahi ere, ukabil itxien istorioa da, egoteko eta ez soilik izateko borroka etengabea (ikusezinak).

Ai! Ongikontatuko bagintuzte, gutxienez kontatuko bagintuzte, ezagutza globalez mintzatzen ariko ginatke, eta horrek barne hartzen ditu testu-liburu edo fikziozko ikus-entzunezko ekoizpen askoz ere aberatsagoak. Aurreko horrek barne hartzen du, halaber, orainaren errealitatea, aniztasunaren aurrean itsu, aldaketak eta hutsunea islatzen duen ispilua apurtzea aldarrikatzen

duten oihuen aurrean gor diren komunikabideek kontatua, erakusten dutenaren arabera pertsona beltzok ez garela existitzen ematen baitu.

Nolanahi ere, ukabil itxien istorioa da, egoteko borroka etengabea duena eta ez bakarrik (ikusezinak).

ZER KONTATZEN DIZUDAN

Eta hemen bai, penaren txanda. Ez nirea, pena global batez ari naiz; izan ere, betiko agertokia ikuspegi askoz gehiagotatik ikusteko aukera galtzeak, inoiz imajinatuko ez zenituzkeen angeluekin, pena handia ematen du.

Bestalde, gizartearen egiazko ordezkaritza eskatzeak, haren elementu guztiak kontuan hartuta, ez du zerikusia erakusten (ez) dizkiguten kanalen kalitatea hobetzearekin soilik, benetan jokoan sartzen dena egia da. Justizia ere bai. Badakit kontzeptu oso handiak direla, baina ez daude inola ere ausaz erabiliak. Une honetan, telebistan edo prentsan ikusten ditugun gizakiak, batez ere gizonak, batez ere zuriak eta batez ere Ipar globalekoak, egunero kalean aurkitzen dugunetik bereizten dituen distantziari ezin zaio arrakala deitu, trilioika kilometroko sakonerako duen hobi baizik.

gizartearen egiazko ordezkaritza eskatzeak, haren elementu guztiak kontuan hartuta, ez du zerikusia erakusten (ez) dizkiguten kanalen kalitatea hobetzearekin soilik, benetan jokoan sartzen dena egia da. Justizia ere bai.

Baina azeleratzen ari naiz; beraz, has gaitezen hasieratik. Ez hasiera honetatik, zuretik, zure bizitzako urteenetik, askoz ere atzeragorik baizik.

Duela gutxi Prado Museoa izan nintzen, munduko pinakoteka handienetako batean. Bertan dagoen guztia goiz bakar batean ikustea ia ezinezkoa da, bildumaren tamaina dela eta; beraz, erdiko solairura eta haren inguruetara mugatu nintzen. Miretsi ahal izan nituen koadro harrigarrietan, hainbat errege, noble, kleriko eta jauregiko funtzionarioen erretratu ugari zeuden, bufoiak, eszena bibliko eta mitologikoak ere bai, zaldi, dragoi eta txakur dezente, eta gertaera historiko garrantzitsuak jasotzen zituzten zenbait kronika piktoriko.

Ez ditut bi esku behar obra haietan zeuden pertsona beltzak kontatzeko. Errege Magoen Gurtza batzuk, eta, halaber, baltasar batzuk beren pajeekin, esklabo batzuk, eta, horien artean, ondo nabarmendutako bat, bere "jabea", Diego Velázquez (bide batez, "Emausen afaria"-ren egilea, "mulata" ere deitua), izan zena imitatuz pintzelak hartu eta margolari bihurtu zena: Juan de Pareja, zeina ikusi ahal izan nuen, bere burua trebetasun handiz erretratu zuelako, oso eskoratua, hori bai, "San Mateoren bokazioa"-n. Agian, bere koadro propioan ateratzearena irudikapen falta

Eta horretan ari gara emakume beltzak ere, abizen hori behar dugunok, "beltzak", bestela, besterik gabe "emakumeak" aipatzen baldin baditugu, ia guztiei betikoak etorriko baitzaizkie burura, zuriak, imajinatuak izateko inongo epitetorik behar ez dutenak. Gu kanpoan.

modu bat izan zen, garai hartan jada (XVII. mendean) anitza zen, baina, gaur bezala, zuri agertzea erabakitzen zuen Espainia bateko Andaluzian. Hala ere, zentzu handiagoa zuen testuinguru horretan; izan ere, eskuarki, erretratua jasotzeko aukera boterea zutenena (kleroa eta erregetza) edo haren ondoan ibiltzen zirenekin baino ez zen. Gainerakoak ertzetan zeuden, eta afrikarrak eta haien ondorengoak, esklabo guztiak, ertzen ertzetan.

Etengabe eta arrakasta handirik gabe bilatu nituen emakume beltzak, desoroimenaren eta despresentzia kontzientearen kategoria nabarmenean kokatuak, "Diana eta Calisto"-rekin topo egin nuen arte.

Rubensen margolan bat da, Ovidio poetaren "Metamorfosia"-ren eszena bat margotzen duena. Justu Diana jainkosaren azpian, bainu eszena batean hankak igurtziz, bera zegoen,

nire helburua eta aurkikuntza, biluzik, gainerakoak bezala, beso sendoekin, bular tenteekin eta txano txiki batez estalitako ile kizkurrarekin, esklabotzat hartutako zerbitzariarena egiten.

Nire ikerketa denboran bat etorri da doi-doi "Invitadas. Fragmentos sobre ideologías, mujeres y artes plásticas en España (1833- 1931)" ["Gonbidatuak. Ideologiei, emakumei eta arte plastikoei buruzko zatiak Espainian (1833-1931)"] erakusketarekin, zeinaren "helburua den ezarritako botereek ikusizko arteen bidez, Isabel II.aren erreginalditik haren biloba Alfontso XIII.aren emakumeak gizartean zuen papera defendatu eta hedatzeko moduari buruzko hausnarketa eskaintzea", agerian utziz museoak bizirik lurperatu zirenak lurpetik ateratzeko eta merezi zuten espaziora itzultzeko duen borondatea.

ZER KONTATZEN DIZUDAN

Eta horretan ari gara emakume beltzak ere, abizen hori behar dugunok, "beltzak", bestela, besterik gabe "emakumeak" aipatzen baldin baditugu, ia guztiei betikoak etorriko baitzaizkie burura, zuriak, imajinatuak izateko inongo epitetikorik behar ez dutenak. Gu kanpoan.

Zenbat aldatu da gaur egun ikusten dugun irudikapena 1635 inguruko data duen pintore barrokoaren obrarekin alderatuta, edo goiz hartan pinakotekan ikusi ez nuen guztiarekin alderatuta?

Gutxi.

Zinemari helduko diogu.

Pertsona beltzak esklabo, zerbitzari edo etxeko langile gisa agertu diren filmak eta telesailak oso ohikoak dira, berdin dio noiz grabatu ziren. Horren adibide dira **"Doce años de esclavitud"**, **"Amistad"**, **"El mayordomo"** eta **"Criadas y**

Señoras". Besteen familiak zaintzen eta zerbitzatzen dituzte, beraienak edo ez dira agertzen edo, bestela, bigarren mailakoak dira. Espainiako Estatuan, denboran gertu, tipologia

hori aurkitzen dugu "Ahí abajo"-n ere, zeinean hizketa-doinu brasildarra daukan zaintzaile brasildarra dagoen, protagonistetako bat den Peioren amaz arduratzen dena. Ederra da, sexya, ondo dantzatzen du eta, bide batez, "birjintasuna kendu" zion (aurrerago aipatuko dudan beste topiko batean sakonduz, gorputz beltzen hipersexualizazioan). Jakina, pertsonaia nagusiekiko mendekotasun-egoera markatu ohi dute, baina, rol protagonikoak betetzen badituzte ere, mota

honetako pelikuletarako ezarritako narratibatik edatera jotzen dute: sufrimenduarena, jipoiak jasotzera hain ohituta dauden gizakiak (beltzak) erakusten dituenak, non une jakin batean jipoi horiek ikusten dituenak ez den asaldatzen. Jakina, emakumeen kasuan, bortxaketak saihestezinak izan ohi dira. Mina eta min gehiago.

Hemen ere gertatzen da mota horretako narratiba, oso gaizki pasatzen duten pertsonaia migranteek bizitakoa, edo, bestela, Afrikako testuingurura aplikatua. Azken urteotan horren lekuko diren hainbat film ikusi ditugu: "Palmeras en la nieve", "El cuaderno de Sara" o "Black Beach".

Hiru film horietan, pertsona beltzen irudikapenean ez ezik, Afrikarenean ere ohikoak diren topiko batzuk nahasten dira:

1. Baliabide naturaletan aberats den herrialde pobrearena, hain zuzen ere, horregatik ahal duten guztia lapurtzeko asmoa duten beren (diktadoreen) eta besteen (multinazionalen) piztien habia bihurtzen dena, nahiz eta horrek gerrak edo ezegonkortasun handiko giroa sortu. Emakumezkoek, jakina, ber bi pairatzen dute, herrikideek egindako bortxaketak nozitzen dituzte, eta zuzendari batzuek horietan atsegin hartzen dute. Egia esan, gizaki beltz bortxatzailearena, planetaren luze-zabalean, ohiko ospe txar topikotzat har liteke. "Nazio baten jaiotza" lanean, 1915ean, ikusten zen jada. Gorputz beltz batzuen deshumanizazioaren eta animalizazioaren emaitza da, beren sen sexualak kontrolatzeko ezgauza ikusten dira. Historikoki, konstruktua baliagarria izan da gizon beltzei egin gabeko krimenen errua leporatzeko (Estatu Batuetako hegoaldeko lintxamenduak horren paradigma

odoltsua izan ziren), baina baita emakume beltz batzuei, zeintzuei buruz probokatu egiten zutela esaten zen, eraso egiten zieten bortxatzaile zuriak erruetatik askatzeko ere. Irudi beltz limurtzaile eta bero hori aurrez aipatutako filmean ere ikusten da.

"Arriskutsua da 60 urterekin ezkontzea" erakusten dute. Hor ez dago gizon beltzaren salbamendu izpirik ere, noblezia titulua edo beste edozein giza izaera edo izaera intelektual bereziren ondorioz, bere nahikundearen gurasoak berarekin egoteko konbentzitzen baititu."

"Nazio baten jaiotza" n, 1915ean, jada ikusten zen. Gorputz beltzak gizatasuna galtzearen eta animatzearen ondorioa da, eta gorputz horiek ez dira gai haien instintuak kontrolatzeko. sexuales.

2. Pertsona zuri salbatzaileena. Berdin dio kontinentea zapaldu berri badute ere, jaiotzetiko ezagutza mota bat dela medio, bertakoak baino hobeto molda daitezke, eta haiak "behar" dute arazoak (gehiegitan desideologizatuak, ahistorikoak eta gatazka etnikoetara murriztuak) konpondu ahal izateko. Ia beti izaten du ezkutari leialen bat, Sancho Panza On Kixoterena den bezala, basati on bat, iritsi berriaren bizitza aurretik jartzen duena eta behar duen guztian laguntzen diona. Roxane Gay idazleak "beltz magiko" bataiatu zuen figura hori. Gainerako pertsonaia beltzak beren lurraldean gertatzen denaren lekuko, figurante edo biktima izaten dira.

3. Arrazen arteko maitasunak "salbatzailetasun" eta batez ere ezinezko harreman erromeojulietatar konnotazio batzuk ditu. Pisu kuantitatibo handiagoa du gizon zuriak (zeinak bidaiatu egiten duen), Errauskineren gisako emakume beltz dohakabe eta koitadurekin daukanak; hori gainerakoetatik nabarmentzen da, gainerakoak pantera hipersexualak, putak edo "solteak" direlako. Hala ere, istorioa mendebaldeko agertoki batean gertatzen denean, alderantziz gertatzen da. "Adivina quién viene esta noche"-k, AEBn, zein aberriko bertsioak, "Es peligroso casarse a los 60", hala erakusten dute. Hor ez dago salbatzailetasun izpirik ere gizon beltzaren aldetik, zeinak noblezia-titulua edo beste edozein izaera gizatiar edo intelektual salbuespenezkoa daukanek, maitearen gurasoak konbentzitzen dituen maitearekin egoteko. Hala ere, maitasun istorio asimetrikoen adibideak ere badira iparraldeko lurretan, hala nola "Mar de plástico"-n; hor, nekazaritza-ustiategiaren jabea bere langile migratzaileetako batekin

ZER KONTATZEN DIZUDAN

maitemintzen da eta, aldatzeko, bere egoera lazgarritik salbatzen du.

Nekagarria izan behar du mendeak eramatea super-heroia izaten.

Jarrai dezagun Espainiako Estatuan, hemen, gidoilarien ikuspegitik zuriak ez diren pertsonak migratzaileak baino ez dira. Errealitatearen irakurketa hain mutilatu horrek eragiten du hemen jaiotako aktoreek edo hemen denbora luzea daramatenek, beren etxean daudela, kanpoko hizketa-doinuak kopiatu behar izatea. Haiek direna izatea ezinezkoa balitz bezala. "Amanece que no es poco"-n, 1989ko film batean, Ngue, mutil beltz bat, atsekabetu egiten zuen bere osaba, gurutzatzen ziren bakoitzean, harritzeak (eta beldurtzeak) eta "hara, beltz bat" oihukatzeak, inoiz ikusi izan ez balu bezala.

Hizketa-doinuari buruzko aginduaren ondorioz, obra berean elkarrekin zerikusirik ez duten hitz egiteko moduak entzuten dira.

Hala eta guztiz ere, ekoizpen batzuetan beltzek ez dute atzerriko hizketa-doinurik; hala ere, beren jatorria azaldu ohi dute, zergatik diren beltzak argitzeko, eta, halako batean, migrazioaren gaiarekin duten lotura agertzen da. Zuriak ez garen pertsonoi nongoak garen galdetzea ohikoa den errealitateari egokitzen zaio hori, jakin nahi dutena nondik gatozen den arren.

Orain arte, ziegei buruz hitz egin dut, gizaki-taldeak modu bakan batzuen bidez kontatzea kartzelatzea baita; izan ere, barrote klasiko bat heterosexualitatearena da, bereziki gizonezkoei eragiten diena, ia beti testosterona zakutzat hartzen baitira. "The Wire" telesailak ideia hori apurtzen lagundu zuen Omar pertsonaia fantastikoarekin, kaleko gizon gogorra eta homosexuala. Zorionez, duela gutxiko espainiar zinematografian ere badira gizon beltz gayak agertzen diren pare bat adibide: "Señor, dame paciencia" eta "Lo nunca visto".

"Errealitatearen irakurketa hain mutilatu horren ondorioz, hemen jaiotako interpreteek edo hemen denbora asko daramatenek beren etxean daudela kanpoko azentuak kopiatu behar dituzte". "Jarrai dezagun Espainiako Estatuan, hemen, gidoilarien ikuspegitik, zuriak ez diren pertsonak migratzaileak baino ez dira."

"Errealitatearen irakurketa hain mutilatu horrek hemen jaiotako interpreteak edo hemen denbora asko daramatenak beren etxean daudela kanpoko azentuak kopiatu behar izatea eragiten du."

Zalantzarik gabe, proposamenik onenak, nire ustez, talentuz eta narratiba homogeen hegemonikoa, lehertu arte, pitzaduraz bete beharraz sortzen duten komunitateetatik abiatzen dira. Beatriz Mbula (“Asunto casting” liluragarriarekin) eta Isabel Lola (“Besop@”-ekin) zuzendari eta gidoilariak lan bikaina egiten ari dira. Urte gehiagoko esperientzia eta ibilbide oparo eta laudatua atzean duela, Santiago Zannou paregabeak hamarkadak daramatza egia asko kontatzen dituzten pelikulak, iragarkiak eta bideoklipak zuzentzen, aurpegi, jatorri eta sinesmen gehiagorekin.

Tarteko bide nahiko interesgarria “Oh, my Goig” da, Kataluniako ekoizpen bat, gaztetasunaz hitz egiteko gazteen parte-hartzea behar zela ulertu zuena. Horrenbestez, aholku-batzorde bat sortu zuten, gaiak proposatzeko eta telesailean hainbat gai (arraza, disidentzia, sexoafektiboa, eta abar) nola

planteatu aztertzeko.

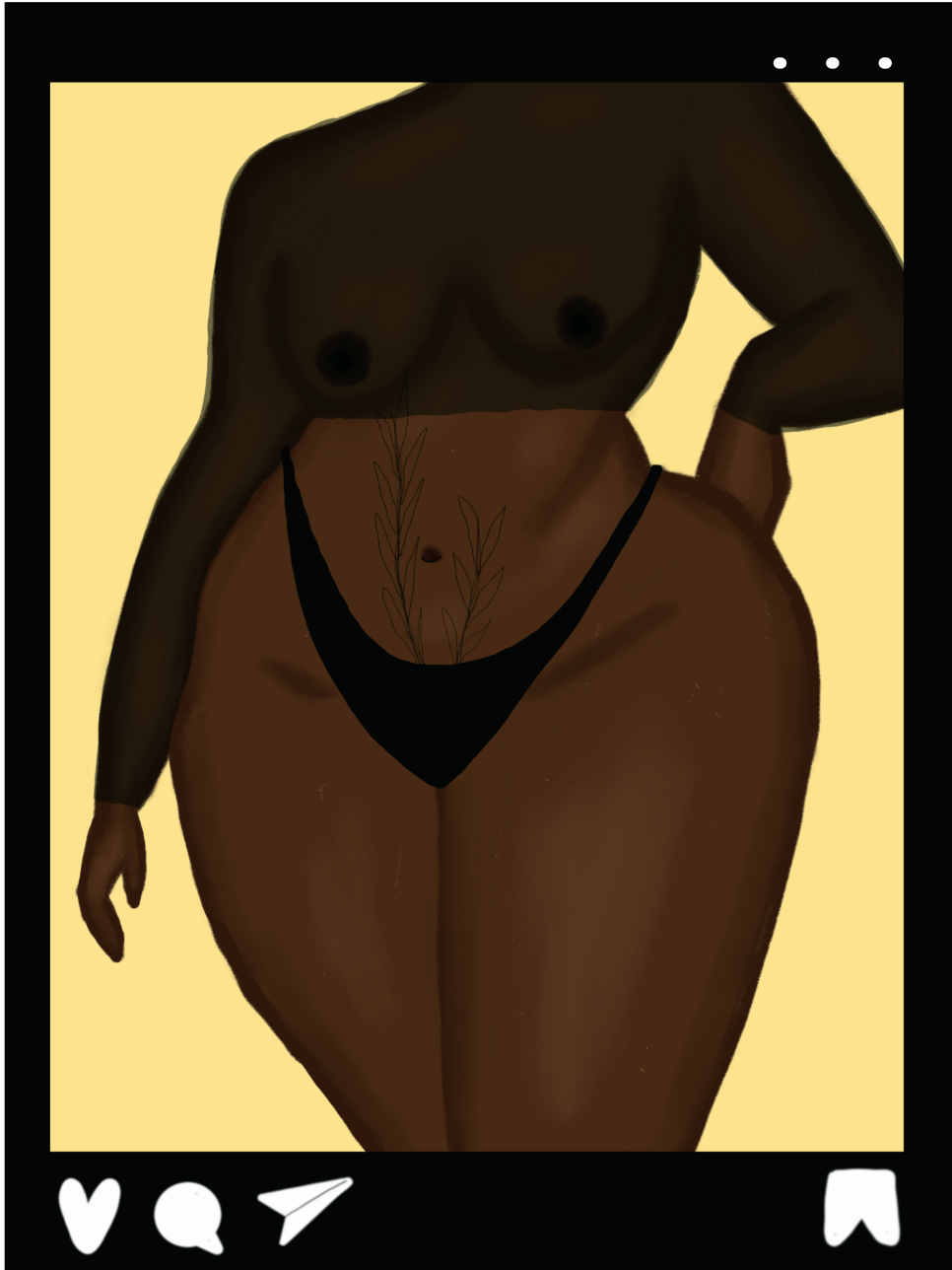
Eta, gero, antzerkitik edo Instagrametik eraldatzen dutenak daude, eta beharrezko abar eta abar oso luzea.

Aspaldi utzi zioten sortzaile beltzek harrobi izateari, eta liga profesionalen daude orain. Laguntza baino ez da falta, eta palestra eduki ahal izatea, distira egin dezaten.

Tira, ba, kontatu dizut dagoeneko.

LUCIA-ASUÉ MBOMIO

**Tira, ba, kontatu
dizut dagoeneko.**

BILUZI FEMENINOA ETA IDENTITATEA

Duela urte gutxira arte ez dut ulertu emakumeen biluzia eta, oro har, biluzia zer den niretzat; inoiz ez nuen jakin galdera horri erantzuten, nahiz eta oso gaztetatik liluratuta izan nauen, egunero margotzen eta marrazten nuenetik eta nire marrazkien gaia gaur egun nire argazkien berbera zenetik, duela oso gutxi konturatu naiz horretaz.

Biluzteak hainbat zentzu ditu niretzat, umiltasunaren adierazpena da, garen bezala agertzen garelako, edergarririk eta apaingarririk gabe, ez dago non ezkutatu, baina badu, halaber, gizakiari berez datzekion alderdi erotiko, sensual hori, hezkuntza negatibotzat jo dezagun saiatu dena, batez ere genero femeninoak. Nire argazkietan gizaki gisa ditugun ezaugarri guztiak ager daitezen saiatzeko beste arrazoi bat gehiago da. Enpatia erakuts dezakegu, baina ez larrua, adimenaz harro egon daiteke... daukana, baina ez gure sexualitateaz, eta horrela luzaroan jarrai genezake, hala ere,

eta pentsamendu hain egoki horretan oinarrituta, "erdiko gunean dago bertutea" dioena, nire argazkia garen osotasunaren nahasketa baten gisakoa izan dadin saiatzen naiz, zeren eta, azkenean, horrela dokumentatu nahi dugu geure burua, gizaki gisa, bere osagai guztiekin.

Biluzia argazkigintzaren beste alderdi batzuen aurrean defendatu behar den haurride babesgabea dela sentitzen dut, beti bere burua justifikatu behar duena, eta horrela sentitzen naiz batzuetan galdetzen didatenean, zergatik egiten duzu biluzia? Eta nik erantzuten dut, zergatik ez?

Biluzia argazkigintzaren beste alderdi batzuen aurrean defendatzeko anaia babesgabea dela sentitzen dut, beti justifikatu behar duena, eta horrela sentitzen naiz batzuetan galdetzen didatenean, zergatik egiten duzu biluzik? Eta nik erantzungo dut, **zergatik ez?**

Argazkiak egiteak balio bat ematen die gauzei, baita pertsoneri ere, eta hori ukazina da, interesgarria iruditzen zaigunari baino ez baitiogu argazkia egiten, eta niri biluzia alderdi interesgarriena iruditzen zait ezkutatzeko. Susan Sontagek esan zuen: “Beti egon naiz kezkatuta gai honi buruzko liburu eta hedabideek erakusten diguten ikuspuntuarekin, biluzi erabilgarria, noizentzat?”. Historiak gizonen nahiekin atsegin jokatu duen biluzi bat erakutsi digu, biluzi bat, zeinean emakumeak objektuaren funtzioa betetzen duen, atrezzo inguratua, emakumeen irudia nahikoa ez balitz ere, eta zentzu horretan nire borroka da biluziaren nire kontzeptua emakume gisa, batez ere, eta argazkilari gisa, nire ikuspegitik erakustea, beraz, ikuspegi ziur aski desberdina ematen duen subjektu gisa, orain arte maskulinoaren begiradak markatzen zituenen aldean bestelako aukerak emanez.

Biluzi femeninoen argazki ausartak eta pasibotasunetik urrun daudenak egiteko premian sinesten dut, emakumearen gorputza gure edertasunarekin eta gure inperfekzioarekin nabarmentzen dutenak, eta hori guztia emakumeen begietatik, azken finean, zein gu geu baino hobe nolakoak garen eta gure gorputzean zer gertatzen zaigun kontatzeko. Gure irudiaren diskurtso horretan parte aktiboa izateak gure nortasunaren gidari egiten gaituela sentitzen dut. Nola sentitu gustura guk sortu ez dugun ikusizko identitate batean?

Eta horixe egiten hasi nintzen nire autorretratuekin: nire gorputza gudu-zelai gisa erabili, eta akatsen eta asmatzeen mapa gisa, arakatu, publiko egiten ausartzen ez garen, eta urteetan zehar izandako bilakaera fisikoa eta emozionala kontatzen duen autobiografia bisual bihurtu diren, galdera horiei erantzunak bilatu.

Autorretratu bakoitza istorio bat da berez, egunkari zintzo bat ere izan liteke, zeinaren bilbea eta gertatutakoa nik baino ezagutzen ez ditudan, eta horrek lasai eta salbu uzten nau. Nire autorretratu oso gutxitan erakusten dut aurpegia, adierazpen-karga guztia formetan, kolorean edo gorputzean utziz, anonimoak egiteko asmoz; horrela, beste pertsona batzuk, emakumeak edo gizonak, islatuta ikus daitezkeela uste dut, azkenaldian emakume argazkilari gisa biluzi hori nire begietatik ere esploratu nahi baitut.

**Nola sentitu
Gustura
Identitate batean
Bisuala:
Ez dugu
Guk sortua?**

Sare sozialak aurrerapen handia izan dira, argazkigintzako profesional ezezagunengana eta, aldi berean, zoragarriengana hurbildu gaituzten aldetik. Aurrerapen hori gabe, ez genukeen horien berri izango. Hala ere, minbizi inplizitu bat dago sare sozialetan, eta zentsura zentzugabea eta oldarkorra da, zalantzazko irizpide batekin, gainera...

Baina ez da hori Facebook, Instagram eta gisako sare sozialen arazorik handiena, baizik eta jasaten ari garen doktrinamendua, gizartean oso sakon barneratzen ari dena, autozentsurara garamatzana, gaixotasunik handienera. Guk geuk arazo hau gainditzeko irudiak sortzea lortzen dute, eta, horrela, aske izateari uzten diogu sortzeko edo adierazteko, eta hori espezie sortzailearen inboluzio berria da.

Gure gorputzen aniztasuna erakusten saiatzen naiz behin eta berriz nire lanarekin, horiek ikusgarri egiten eta, horrela, orain arte erreferente bakartzat izan dugun irudi normalizatutik ihes egiten, hainbat erreferente behar baitira gu haietan identifikatzeko, etxean egoteko eta ondo sentitzeko.

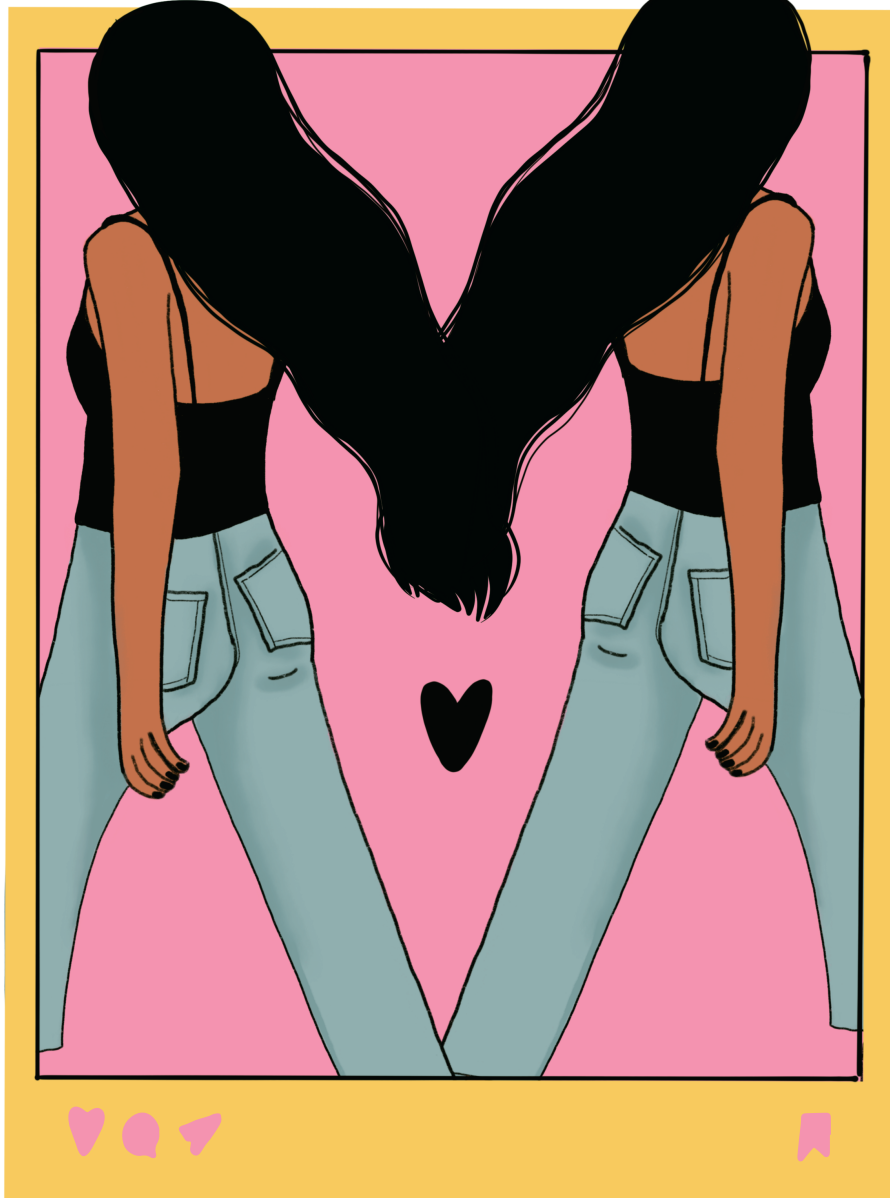
Eta hori autofotografiatzen, neure buruari oso gertutik begiratzuz, neure muga fisiko eta psikologikoak zein diren jakinez, neure buruari neure burua ulertzen lagunduz aurkitzen joan naiz; asko ulertu eta ikasi dut nire eta nire kameraren aurrean esertzen diren pertsonengandik, pertsonak adina barruko mundu eta istorio ezkutu aurkitu dut. Entzuten, begiratzeko eta neure burua ulertzen

Biluzik denok berdinak garela ikasi dut, afektu, autoestimua, beldur, ilusio eta gizakiari datzekion beste behar asko ditugula, nahiz eta desberdin sentitu, gizartean ikusgai izan behar dugula, eta horrek gure nortasuna indartzen du.

Horregatik guztiagatik jarraitzen dut gure gorputz biluziei argazkiak egiten, nolakoak garen begiratu eta kontatu nahi duen emakume baten begira-darekin, geuk eraiki behar baitugu geure nortasuna.

CHARO GUIJARRO

**Eta hau deskubritzen
joan nintzen
Urteak daramatzat
autofotografiatzen,
oso gertutik begiratzeko,
nire muga fisiko eta
psikologikoak
zein diren jakiten.**

HEZKUNTZA ETA ITXAROPENA

Orain hurrengoan, Bartzelonako taberna bateko mahai hotz batean, Jeffrey Abé Pans lagun, erreferente eta aktibista panafrikanistak, elkarrizketa baten erdian, berezkoa duen izaera amultsuarekin: “orain badira ezein idazlek idatzi gabeko liburuak.”

Eta neure baitan irribarre egin eta eskertu egin nuen halako une batean han egotea, hark jakin gabe nire baitan oroitzapenen tsunami bat hasi berria zela. Hezkuntzak testuinguru informaletan duen garrantzian pentsatu nuen, eta nola pertsona bakoitza eragile hezitzailea den, aldaketarako eta eraldaketarako eragilea. Haurtzaroko nire memorietara joan nintzen zuzenean, nahasketa abisalen habia bihurtutako pertsonatxo xalo harengana. Ez dakit bizi izan duzuen periferia sentitzearen sentimendua, periferia pertsonifikatzearena, baina hain hutsune handia uzten du, non batek bere burua anputatzen duen.

17 Izan ere, batek bere burua anputatu,

mutilatu, ebaki, erauzi egiten du, segaz jotzen du existitzeko modu jakin bat zentralizatzen duen gizarte hierarkizatu batean egokitzen ez dena.

Garai hartan, publizitatean, eskolan, liburuetan agertzen ez zena edo modu negatiboan baino agertzen ez zena ikusten nuen nire etxean. Eta esaten nuen neure artean: “hori ez da ona zuretzat”. Eta taburete deserosoa okupatzen nuen gizarteak arbuizatzen zuen hori maitatzearen inkoherentzian. Egunero bere gorputzak lotsa sortzen duen emakume bat besarkatzean. Ukaezina ukatzean. Lehendik ikusezina zena ikusezin bihurtzean.

Eta aukeratzeko bideari ekin nion, Nothombek dioen bezala: "bizitzeak errefusatzeko esan nahi du. Dena onartzen duena komuneko hustubidea bezala bizi da". Eta neure sustriak arbuiatu nituen, horrela nire asimilazio prozesua hasiz. Eta hori aitortzea, horri izen bat jartzen jakitea, bizi izan ditudan egoerei heltzeko modurik eraginkorrenetako bat da. Izendatzen ez dena ez da existitzen.

Nerabezaro asaldatu baten eta etengabeko talka kulturalen ondoren erabaki nuen unibertsitatera joan beharko nuela norbait izateko, ikasteko, benetan ikasteko. Eta oker, ni banintzen norbait jada. Baina botere menderatzailearen gidalerroak hain dira handiak, non bat beraiekin lerrokatzen den eta jarraitu egiten dien. Hobe da unibertsitatera joatea ez joatea baino, hobe da iparralde globalean jaiotzea hegoaldean baino, hobe da modu homogeneoan maitatzea

egon daitekeen maitasun-aniztasuna onartzea baino, hobe da... Eta jaiotzen garenetik programatzen gaituzte dagokigun lekua har dezagun, pribilegio-zapalkuntza egiturak erreproduzitzen. Gizarte Hezkuntza ikasten hasi nintzen, pentsatuz neure burua salbatuko nuela eta mundua basakeriatik salbatuko nuela. Hain tolesgabea izan nintzen eta izaten jarraitzen dut, batzuetan. Konfiantza izanik hezkuntza hori soilik izango zela. Ez nekien bi ahoko ezpata zela, eta, haren izena erabiliz, zaindu eta kontrolatu egin zela, ez bakarrik lagundu eta eraldatu.

"Orain badira ezein idazlek idatzi gabeko liburuak"; horrek gogora ekartzen dit ez direla hezkuntzaren profesionalak hezten duten bakarrak

Nire amonak, hazpegi markatukoa eta izaera ulerkerrekoa, bizitza maitatzen irakatsi zidan. Nire amak, erresilientzia gorpuzten duen emakumeak, pertsona bakoitza mundu bat dela eta mundu bakoitza modu ezberdinean ulertu behar dela ulertzeko hazi ninduen.

//
**orain badira
ezein idazlek
idatzi gabeko
liburuak.**

//

HEZKUNTZA ETA ITXAROPENA

Nire arrebak, kritikari eta sentibera, hermetikoki ordenatuta eta kategorizatuta nahi gintuzten etiketak zer ziren jakinarazi zidan, pertsona batzuentzat beti biluziegi eta beste batzuentzat estaliegia joango nintzela ikusarazi, izaki hibridoa nintzela dikotomien munduan.

Eta Juls, Iraia, Jenabou, Ivan eta beste hainbat lagunek biluzten erakusten didate, guri tatuatzaren saiatu ziren zama arrazista, kapazitista, matxista, transgorrotatzailea eta abar kentzeko beldurrik ez izaten. Gizarte-hezitzaile gisa egiten dudana praxian egunero barneratzen zaizkit ikasgaiak eta ikaskuntzak, baina, batez ere, ehuntzen jarraitzeko gogoak dut, denaren erdigunean bizitza kokatzeko, eta ez bizitza soilik, bizitza duina baizik.

Nire hezkuntza ezin da neutrala izan. Ez da. Politikoa da, ideologikoa.

Ez ditu gutxiengoak ahaztu nahi, ez ditu itota mantendu nahi ezarritako

araudia leherrarazten duten errealitateak. Ezin dut eta ez dut nahi iraultza deskafeinatu batean parte hartu, eta nire tresna "ona" dela ikasitakoa desaktibatzea eta traizionatzea da.

Nire hezkuntza ezin da indibiduala izan. Ez da. Kolektiboa da, komunitarioa. Ez du kontakizun bakarra mantendu nahi, ez ditu alde batera utzi nahi izaki sozial gisa bizi gaituzten erantzukizunak. Ezin dut eta ezin dut nahi osatzen dugun indarkeriazko gizarte batean parte hartu, eta nire tresna itxaropena izatea eta (des)ehuntzea da, kalterik

ez egiteko.

Egiturazko arazoei egiturazkoak diren erantzunak eman behar dizkiegu. Eta birtualtasunean ikusten dut aukera bat ikusgarri izateko, erreferenteetara hurbiltzeko eta kolektibitate digital kritiko bilakatzeko. Gizarte-eraldaketa modu horizontal, transbertsal eta dimentsio anitzekoan habitatzeko beharrek. Sareen barruan eta sareetatik kanpo.

Egunerokotasuna da horretarako dugun aukera. Afektibitate, samurtasunetik eta maitasunetik eraldatzeko dugun eskubidea betetzeko. Sua izatekoa eta

zapaldua den hori aldarrikatzeko ere bai. Ahal izatekoa. Hain sinplea izaki, loturarik gabe, mozalik gabe, hilarririk gabe, katerik gabe. Izan. Gure aurreko belaunaldiek kendu, lortu eta landu duten horri balioa eman. Eta ehuntzen jarraitu, datozenei mundua, bizitza ulertzeko eta irakurtzeko beste modu batzuk eskaintzeko..

Eta onartu, horrelako gizarte batean, Susy Shock parafraseatuz, nahiago dudala munstro bat gehiago izan, normala baino,

normatiboa.

Nire hezkuntza ezin da neutrala izan. Ez da. Politikoa da, ideologikoa.

YOUSRA EL MANSOURI

@MOTHEROFQUEER

ANIZTASUNA ETA ILUSTRAZIOA: NORK BERE BURUA EZAGUTU LERRO ARTEAN

Orain nola jaiotzen garen pentsatzen hasten bagara, saihestezina da zalantzan jartzea. Zein da gure adimenaren eta nortasunaren egoera? Filosofiaren historian inoiz planteatu den mihise zuri hori al da? Bizirik irautera bultzatzen gaituzten instintu multzo bat besterik ez gara, eta hortik eraikitzen dugu geure burua? **Gizarteak zenbateraino moldatzen gaitu zerbait zehatz bihurtzeko? Zer gertatzen da gizarteak nahi duen hori ez baldin bada ni naizena? Zer gertatzen da sistemak ez baldin bazuen nire existentzia espero eta kontuan hartu?**

Beti bizi izan naiz Bartzelonako hiri periferiko bateko auzo periferiko batean. Izan nintekeen "ni" gehiena urtebete baino ez nuenean izan zela sentitzen dut, eta hori nire familia beti oso intrusiboa izan ez zelako nire nortasunaren garapenari dagokionez. Baina laster iritsi zen eskola-aldia.

Eskolara zoazenean, bada halako indar bat, komuna izatera behartzen zaituena; ez dizu uzten helburu komuna ez den beste inondik nabarmentzen: **graduatu, probetxuzko etorkizuna izateko. Hezkuntza-sistemak, zuzenean edo zeharka, gizabanako erabilgarri bihurtzen ditu pertsonak gizartearentzat, bestela baztertu egiten zaituzte.**

**ANIZTASUNA ETA
ILUSTRAZIOA:
NORK BERE BURUA EZAGUTU
LERRI ARTEAN**

Bullyinga ez dute ikasleek soilik egiten; irakasleek indar erabakigarria dute pertsona bat baztertua edo onartua izan dadin. Esan dezagun nire ikastetxean ez zela guztiz ondo egin. Gogoan ditut irakasleekin izandako bi pasadizo; orain, denboraren ikuspegiarekin, nire prestakuntzaren parte izan zirela sentitzen dut, eta ez zen ikasgaien zerrendan esplizituki sartuta zegoen zerbitu.

Zortzi bat urterekin, aurretik marraztu nuen haur bat koloreztatzen ari nintzen. Haurra tonu marroiekin margotzen ari nintzen. Ordura arte ez zitzaidan deigarria egiten pertsona arrazializatu bat ikustea, oso ohikoa zen nire auzoan; dirudienez, oso auzo desberdina zen ikastetxeko jendearen eta nire irakaslearen auzoen aldean, eta nire marrazkia ikustean, irakasleak esan zidan jendea "haragi-kolorekoa" zela, ez kolore marroikoa.

Eta "haragi kolorea" esanez, almendra koloreaz ari zela, zortzi urterekin ulertu ezin nituen gauza asko esaten ari zitzaidan. Bera zen autoritate irudia: nire lagun guztiak almendra kolorekoak ziren, ni almendra kolorekoa nintzen, telebistako jendea almendra kolorekoa zen, nire familia almendra kolorekoa zen... Hala ere, urte batzuk geroago, berez munduaren aurkakoa den etapa horretan sartzen

Ordura arte ez zitzaidan deigarria iruditzen pertsona bat arraziatuta ikustea, oso ohikoa zen nire auzoan; antza denez, oso auzo desberdina zen ikastetxeko jendearenarekin eta nire irakaslearenarekin alderatuta; izan ere, nire marrazkia ikustean, esan zidan jendea "haragi kolorea" zela, ez kolore "marroia.

Irakasleak ikusi zuenean, galdetu zidan ea normala iruditzen zitzaidan, ea guarrada horiek etxean ere egiten nituen, ea lotsatzen ez nintzen.

zarenean, hamabost vvedo hamasei urterekin, berriro konturatu nintzen mundu guztia ez dela almendra kolorekoa, irakasleak aipatzen zuen "haragi kolorea" milaka tonuko sorta bat zela berez, hura pribilegioaren koloreaz mintzatzen zela. Almendra kolorekoa izateak, papera bezain zuria, ateak irekiko dizkizu.

Gogoan dudana beste pasadizoa hamabi urterekin izan zen, ikastetxe horretan hori ere, baina hazkundearen beste garai batean. Han hasia nintzen prepuberraren beroak izaten. Pentsatu nuen ideia ona izango zela, historia klase aspergarri baten erdian, gizon biluzi bat marrazten hastea liburuaren

kontrazalean. Jakina, edertasun-kanonak nire izaeran sartuta, jaun bat marraztu nuen matrailezur karratu batekin, ibaian arropa garbitzeko ohol bat bezalako abdominalak, intxaurrak irekitzeko moduko bularraldeak, eta zakila eta barrabilak ondo zintzilik.

Nire irakasleak ikusi zuenean, ea normala iruditzen zitzaidan galdetu zidan, ea etxean ere hori egiten nuen, ea ez zidan lotsarik ematen. Eta, egia esan, ordura arte ez zidan ematen. Zigorra jaso nuen eta patiorik gabe egon nintzen egun hartan. Eta, gainera, ikasi nuen: sexua txarra, biluztasuna txarra eta genitalak txarrak.

Garai hartan, ama eta aita hasiak ziren ohartzen lotsa genuela biluztasunagatik, nola estali eta ezkutatu genbiltzala, aurretik horrelako erreakziorik inoiz izan ez bagenuen ere. Ez zen gertaera hori izan nire baitan biluztasunaren eta sexualitatearen pertzepzio okerra sortu zuen bakarra. Ziur ehunka daudela, baina hori oso agerikoa izan zen.

Bi oroitzapen horiek balio jakin batzuk dituen gizarte batek bere belaunaldi zaharren bidez berriei inposatzen dizkiela erakusten duten adibide argiak dira. Ez da beharrezkoa zigorraren bidez izatea jaun biluziaren marrazkiaren kasuan bezala, haur bat marrazteko orduan kolore bat eta ez beste bat erabiltzeko gomendioa bezain sotila izan daiteke; edo "mutilek ez dute negar egiten" gozo eta maitagarri bat.

Zortea izan nuen beti etxean askatasun osoz izan ahal izateko tenplu bat eduki nuelako, non gauzak neure erara ikusi ahal izan nituen, inork niri muga tradizionalik jarri gabe; nire nortasuna eratzeko tenplu bat, korrontearen kontra ere. Sirenatxoa izan nintekeen, eta gero T-Rex bat. Hori beti islatu zen egiten nituen marrazkietan; etxeak agertzen ziren beti, eta batzuetan etxe horiek pertsonatzat hartuko ez genituzkeen pertsonaienak ziren, robot bat adibidez. Inork ulertzen ez zuen robot bat eta izateko aukera ematen zion bere robot-etxea. Mundu guztiak merezi duen leku seguru hori adierazteko modu bat zen.

 **Jakina,
edertasun-kanonak
nire izakia berotzen
ari zirela, gizon bat
marraztu nuen
masailezur ongi
karratuarekin,
abdominalak ibaian
arropa garbitzeko
ohol bat bezala,
papparrekoak
intxaurrak irekitzeko
eta zakila eta
barrabilak ondo
zintzilik.**

**ANIZTASUNA ETA
ILUSTRAZIOA:
NORK BERE BURUA EZAGUTU
LERRO ARTEAN**

Zabaltasun eta askatasun osoz hazi eta izan ahal izateko espazio hori.

Derrigorrezko bigarren hezkuntza amaitu nuenean, hamabost urte inguru nituela, deseraikitze prozesu bati aurre egin behar izan nion. Prozesu asko alderantzikatu, adierazten eta egiten dudana naizenarekin bat etor daitezten.

Neure burua identifikatzeko oharkabean jarraitu nuela —eta jarraitzen dudala— sentitzen dudana prozesu bat dago, eta horretan performatzen dut, talka egiten dut, analisia egiten dut eta berpiztu egiten naiz. Tximeleta batek hegana egiten duen (performatu egiten duen) eta noizbait hegoak galtzen dituen (talka egiten duen), krisalida bihurtzen den (analisia egiten duen), eta hegal berriekin eta lehenago bizitakoaren oroimen osoarekin berriro jaiotzen den ziklo infinitu bat bezalako zerbait.

Performatzea munduarekin gure niaren bidez elkarreragiteko modua da. Nola erreakzionatzen dugun, nor garen egoera batzuetan edo besteetan, non deseroso gauden eta non aurkitzen dugun etxea edo familia dei dezakegun erosotasun hori. Nola, gure gorputzaren, hizkuntzaren eta janzeraren bidez adierazten dugun moduarekin, erreakzionatzen dugun eta inguruneari erreakzionarazten diogun.

Mundu guztiak merezi duen leku seguru hori adierazteko modu bat zen. Hazteko eta zabaltasun eta askatasun osoz izateko espazio hori.

Talka egitea inguruak edo gure pertsonak berak performance horrekin eroso sentitzeari uzten dion unea da.

**ANIZTASUNA ETA
ILUSTRAZIOA:
NORK BERE BURUA EZAGUTU
LERRO ARTEAN**

Aldaketa intimoa eta pribatua izan daiteke, aldaketarako ezinbesteko premia baten antzekoa; edo ingurunearen erreakzio batek —negatiboa eskuarki— eragin dezake, pertsona-talde batekin izandako esperientzia txar baten edo iruzkin batzuen ondorioz.

Analizatzea introspektio bat hasi, sendatu, behatu eta amaitzen duguneko prozesua da. Zer atera da gaizki? Zerk sentiarazten nau hobeto? Nor naiz? Nolakoa naiz? Zer adieraz dezaket? Nola babes naiteke? Espazio oso beharrezkoa, ez dioguna beti eskaintzen geure buruari eta geure indibidualtasunerako eta gizarte-biziraupenerako baino ez dena. Nola moldatzen naiz naizena alde batera utzi gabe?

Berpiztu egiten gara analisi horretan punturen batean ondorio bat ateratzen dugunean. Hegoak berriro zabaltzen ditugu, geure burua

erakusten eta performatzen dugu. "Ni"-ago gara berriz talka egin arte.

Prozesu hori behin eta berriz errepikatzen da, aldaketa gehiagorekin edo gutxiagorekin, gizarte-esparru eta -zirkulu batean edo batzuetan. Prozesu hori guztia konplikatu egiten da zure identitateak erreferenterik ez duenean. Identitate ez bitar batek —ez gizon ez emakume gisa identifikatzen ez dena eta bi puntu horien artean generoaren espektroko punturen batean kokatzen denak— sistema antolatuta batek eman ditzakeen erraztasunetatik kanpo dagoen bilaketa bat hasten du. Nire erreferenteak ez daude ez liburuetan, ez filmetan, ez telebistan, ez egunkarrietan, ez marrazkietan, ez eta kaleetan ere, bilatu egin behar dira. Inork ez du horretaz hitz egiten, mundu guztia gizona edo emakumea da. Genero bitarra mendebaldeko gizartearen oinarrietako bat da, eta gauza gehiegi eraikitzen ditu horretan oinarrituta.

Generoa onartzea berehalako zerbait da gure buruetan. Ez dakigu norbaiten izena, ez adina, ez lana, ez gustuak; baina beti —edo ia beti— onar dezakegu mutila edo neska den. Binarismo sistematiko hori alde batera uztea erronka bat da, are sistema horretan identifikatzen ez den batentzat ere.

Nortasun ez bitar batek zalantzan jartzen ditu gizarte-erakuntzetan domino efektua dakarten gauzak. Pertsona ez bitar batek zalantzan jartzen ditu are jendearekin harremanak izateko modua eta harreman horien izenak ere. Izan al daiteke bitarra ez den pertsona heterosexuala edo homosexuala bi kontzeptu horien definizioa bitarra izanik? —kontrako generoarekiko hetero erakarpena, erakarpen homosexuala genero berarekiko—. Zein da pertsona ez-bitar baten kontrako generoa? Senti daiteke erakarpena soilik bitarrak ez diren pertsonenganako?

Erreferente faltaren eta eraiki ahal izateko oinarriak sortu behar izatearen ondorioz, zis-hetero normatiboak ez diren identitateen hazkundera kaotikoa eta desordenatua da. Tekla guztiak jo behar dira nire nota zein den ikusteko; eta askotan egokitzen da inoiz entzun ez diren notak jotzen dituzten tekla eraikitzea.

Zorte eta pribilegio asko izan nituen pertsona sortzaile eta millennial gisa. Sortzaile gisa, beti izan dudalako sortzeko, marrazteko eta idazteko askatasuna. Neure burua ezagutzeko prozesu sortzaile horiek aurrera eramatea ahalbidetzen zidaten baliabideak nituen eskura. Beti buruan izan dudana kaos hori pixka bat ordenatzen zen berari buruz idazten edo marrazten nuen bakoitzean.

Berpiztu gaitezen Azterketa horretan ondorioren bat atera genuen. Hegoak zabaldu, erakutsi eta performatuko ditugu berriro. "Ni" gehiago izatera, berriro talka egin arte.

Millenniala nintzenez, nortasunaren garapen eta bilaketa kontzienteko prozesu hori hasi zenetik, askotan egiten nuenarekin identifikatzen ziren ehunka pertsonarekin konektatzen ninduten sare sozialetara sarbidea izan nuen. Beti arriskutsuak zirela deskribatu zizkidaten lekuetan jendea ezagutzen nuen, eta nik bizi izandakoaren erreferente bihurtzen ziren. Horrela istorio berriak aurkitzen nituen, nire nortasuna ulertzeko eta ordenatzeko.

Ilustrazioak kontzeptu oso konplexuak sinplifikatzeko aukera ematen du, eta eskuragarriago egiten du hasieran arrotzegi iruditzen zitzaigun zerbaitekiko enpatia.

Sare sozialek eduki hori guztia jende askoren eskura egotea ahalbidetu dute. Pertsona askok beren balentriak azalduz hutsera jauzi egin zuten beste batzuegan erreferenteak aurkitu eta haiekin identifikatu izana.

Mundu irekia dira, onerako edo txarrerako, eta horietan edonork azal dezake bere bizitza eta erakutsi aurre egin behar diegun arazo sozialak eta sistema-arazoak.

Mother of Queerrekin hasi nintzenez, sentitu nuen hura egunkari pertsonal bat besterik ez zela, nire analisi eta marra mentalak kanporatzeko leku bat. Denbora gutxian, jende gehiago identifikatzen zen tokia bihurtu zen, bakardadea ere partekatua zen eta hazkunde-prozesuren bat hasten zuen jendeak beste pertsona batzuek pistarik gabe eraiki behar izan zituzten tekla horiek aurkitzen zituen. Espazio seguru horiek komunitateetan eraikiz, non inork zu seinalatu gabe existitu ahal izan.

Askotan gorroto-mezuak jasotzen ditut, are, besterik gabe, sareetan dabilzan trollenak ere. Baina pisu handieneko mezuak eta ugarienak positiboak dira, batzuetan sentitzen dugun bakardade hau ez dela uste genuen bezain betiko esaten digutenak:

MOTHER OF QUEER

Lamoth Evangelista

Zure kontua ezagutzen dudanetik ez naiz bakarrik sentitzen.

Bide batez, gaur armairutik irteteko moduko zerbait egin dut zure Bi iragazkiarekin.

Ezer ez. Nolanahi ere, eskerrik asko zuri hainbeste gauza ulertzen laguntzeagatik. Zuri esker hobeto dakit nor naizen, eta ez da arazoa izan behar ni neu izatea.

Kaixo! Hetero naiz, baina eskerrak eman behar dizkizut zergatik lagundu diozun asko nire familiari, bi seme-alaba ditut eta batzuetan kosta egiten zait portaera batzuk ulertzea (uste dut zaharrena gay dela) eta zure tentaldia ikusita gauzei aurre egiteko beldurra ematen dit. 40 tako dauzkat, beste garai batekoak, baina asko saiatzen naiz, ez duzue inoiz parerik egiten.

ANIZTASUNA ETA ILUSTRAZIOA: NORK BERE BURUA EZAGUTU LERRA ARTEAN

LAMOTH EVANGELISTA

LODIFOBIA ETA ARRAZISMOA ERREPASATZEN

Zuritasunerako erakargarri diren gorputz beltzen basatiratzea, exotizazioa eta erakusketa garai kolonial / esklabistatik dago presente. Europako hainbat hiritan (Madrilen eta Bartzelonan, besteak beste) izandako “giza zooetatik”, pertsona kolonizatuak eta Zesklaboak basati gisa deskribatzen dituzten dokumentuetaraino, pertsona horiek “beste batzuk” balira bezala pentsatu dira. Ikuspegi horiek ez daude gaur egun Hegoalde globaleko pertsonak edo haien ondorengoak komunikabide, liburu eta abarretan erretratatzeko moduetatik urruti.

Pentsamendu dekolonialak ganoraz azaltzen digu Mendebaldeak sortutako binarismoa. Mundua kontrakoetan banatuta: basatia/zibilizatua, zuria/beltza, aberatsa/pobrea, gizona/emakumea... horrek interes ekonomikoei erantzuten die. Arraza-kapitalismoa kolonizazio eta esklabotza prozesuekin hasten da, gorputzak balio bat hartzen du.

Gorputzak posizio bat adierazten du arraza-privilegioaren (edo zapalkuntzaren), klasearen, kideatasunaren eta abarren eskalan. Gorputzean fokatze hori agerian uzten du deskribatutako lehen desberdintasuna gorputzasuna izateak; hortik abiatuta baino ezin eraiki daiteke arrazializatutako pertsonen gutxiagotasunaren inguruko narratiba bat, eta, beraz, onargarritzat jotzen diren eta onartzen ez diren praktiken ingurukoa.

Horren froga da testu kolonial eta esklabistetan pertsona beltz eta marroi horien gorputzak animalia moduan definitzen direla. Indarra, tamaina, lanerako gaitasuna eta abar. Beste kasu ezagun bat Sara Baartmanena da, edo, adibide gaurkotuago bat jartzearen, Bayones hirian disekatutako pertsona beltzarena (museoetan dauden hainbat gorputz beltzen arteko bat baino ez).

Gaur egun, pertsona arrazializatuen gorputzen balioak kapitalismo zuriari eman, ekoitzi eta egin diezaioketen horretan kokatuta jarraitzen du. Integrazioaren narratibarekin jarraitzen du, paperak izateko lan egin beharrekin, herrialde baten parte izan ahal izateko biztanleria zuriari zerbitzua eman beharrekin.

LODIFOBIA ETA ARRAZISMOA ERREPASATZEN

VENTA DE ESCLAVOS.
UNA NEGRA se vende, recién parida, con abundante leche, excelente lavandera y planchadora, con principios de cocinas, joven, sana y sin tachas, y muy humilde: darán razón en la calle de O. Reilly nº 16, el portero. 6 30

UNA NEGRA se vende por no necesitarla su dueño, de nacion conga, como de 20 años, con su cria de 11 meses, sana y sin tachas, muy fiel y humilde, no ha conocido mas amo que el actual, es regular lavandera, planchadora y cocinera: en la calle del Baratillo casa nº 4 informarán. 31

VENTA DE ANIMALES.
SANGUIJUELAS de buen tamaño y sobresaliente calidad, se hallan de venta en la barbería plazuela de S. Juan de Dios, y tambien en la calle del Sol esquina á la de Compostela frente á la hojalatería, barbería de Reyes Satisfesteban á peso doc., con la satisfacción que pueden devolver las que no peguen por casualidad, pues con lo que garantizo lo buenas que son, y puesta por el mismo autor con la velocidad de 2 minutos, como lo tiene acreditado con las principales familias de esta capital, por 12 rs. doc. bien sean fuertes ó sencillos. 30-4

VENTA DE LIBROS.
LOS HIJOS DEL TIO TRONERA.
PARODIA DEL TROVADOR. Este chistosísimo asinete picaresco, en verso, original del célebre poeta D. Antonio Garcia Gutierrez, y que fué tan aplaudido en el gran teatro de esta capital, se ha impreso con el mayor esmero, y se halla de venta á 2 rs. senc. en la librería de la Prensa y en la de D. Antonio Charlain, calle del Obispo número 114. 4-2.

PARTE ECONOMICA.
Ventas de animales.

 Se vende una negra criolla, joven sana y sin tachas, muy humilde y fiel, buena cocinera, con alguna inteligencia en lavado y plancha, y excelente para manejar niños, en la cantidad de 500 pesos. En la calle de Daoiz, número 150, impondrán de lo demas. 3||11

 Se vende un hermoso caballo de bonita estampa, de seis cuartitas tres pulgadas de alzada, de-

• SE ALQUILAN POSESIONES para viviendas. Negras para el servicio de casa. Negros para peones y para todo trabajo, y se dan negritos para jugar con niños. De todo darán razón en la calle de Daoiz número 11. mzo. 21

SANGUIJUELAS superiores acabadas de llegar de la península, se hallan de venta en la

SARA BAARTMAN ETA LODIFOBIAREN EZARPENEA

Sara Baartman funtsezko istorioa da lodifobia arrazista nola ezartzen den jakitera hurbiltzeko. Mendebaldeko edertasun-kanonak egoera askotatik igaro dira, argaltasuna arbuia egin da, gaixotasuntzat hartzerarekin iritsita, beste une batzuetan gizentasuna gurtu izan da gizarte-ongizatearen seinale gisa... Baina gutxi aipatzen da nola Arraza izan den egungo lodifobia-iruditeriaren erakuntzan faktore erabakigarrienetako bat. Hori pentsatzeko garrantzitsua da gertaera nagusi batzuk kontuan hartzea: esklabo bihurtutako pertsonen salerosketa atlantikoa, arraza-zientziaren gero eta diskurtso zabalduagoa, erlijioak sabelkeria bekatu gisa gaitzestea. XIX.

mendera arte ez zen ezarri gizena izatea moralaren aurkakoa zela, eta orduan hasi zen komunitate medikoa "gizentasunaren arriskuez" eta "gehiegizko gantzaz" ohartarazten.

Sara Baartman gaur egun Hegoafrika izenez ezagutzen den lurraldeko feminitate bat izan zen. 1814an Frantziara eramane zuten, eta, geroago, Europako beste herrialde batzuetara, Ingalaterra kasu, non "Hotentoteko Venus" deitu zioten. Haren "aldaken munstroasunaren" ondorioz, gauetan erakusten zen, bere gorputza zein handia zen aitzakiatzat hartuz, bereziki zati batzuk, hala nola ipurdia. "Antropologoek eta zientzialariek" aztertu nahi izan zuten, baita hil ondoren ere, pertsona zurien antzekoa (organoak, hezurak...) ote zen jakiteko. Hil zenean, haren gorputzaren igeltsuzko molde egin zen disekatu aurretik. Gainera, haren hezurdura, burmuina eta organo genitalak flakoetan gorde ziren, eta Parisko Gizakiaren Museoan 1974ra arte ikusgai jarri, eta Hegoafrikara

**“ Bere "aldaken
munstrokeriaren"
ondorioz, gauetan
erakusten zen,
bere gorputza zein
handia zen
aitzakiatzat
hartuz, bereziki
bere ipurdia
bezalako zati
batzuk. ”**

**Horrela, emakume zurien
gorputz-diziplinamendura
ko oinarri gisa gorputz
beltzaren antza izateko
beldurra**

Lodifobiaren eraikuntzara itzuliz, garaiko zientzialarien arabera, emakume zuri eta beltzen arteko gorputz ezberdintasunak pertsona beltzen gutxiagotasun teoriak frogatzen zituen. Teoria horiek zioten afrikarrak barbaroak, basatiak eta biziotsuak zirela. Hori dela eta, esaten zen ez zutela gaitasun intelektual nahikorik, ezta kontrol propiorik ere, zer jaten zuten edo zer sexu-jokabide zituzten kontrolatzeko.

Gaur egun, pentsatzen dugu lodifobia diskurtso mediko batekin lotuta dagoela (medikuntzatik askotan agertzen den osasunarekiko kezka faltsu hori). Baina AEBetan, adibidez, emakume beltzak dira gizenenak. Lodifobia gorputz potoloenganako gorroto estruktural bezala defini daiteke, eta horrek munduan bizitzeko aukerak izugarri baldintzatzen ditu. Baina garrantzitsua da pentsatzea zapalkuntza hori beste ardatz batzuekin gurutzatuta dagoela, hala nola kapazismoarekin, arrazismoarekin eta gorputzei buruzko ideia patriarkalekin.

**Gaur egun, gordofobia
diskurtso mediko batekin
lotuta dagoela uste dugu
(medikuntzatik askotan
agertzen den
osasunarekiko kezka
faltsu hori).**

Lehen olatu feministek ohartarazi zuten medikuen kezka berri horrek gorputzen gaineko kontrola zekarrela, eta hala zen. BAINA kontrol hori paradigma arrazista batean eraikita zegoela esatea ahaztu zitzairen, zeinak zioen ez zutela emakume beltzen antzik izan behar. Horrela, emakume zurien

gorputz-diziplinamendurako oinarri bihurtu zen gorputz beltzaren antza izateko beldurra.

**GMIAREN HISTORIA ARRAZISTA
ETA ZERGATIK HURA KATEGORIA
UNIBERTSAL GISA ERABILTZEARI
UTZI**

GMIa (Gorputz Masaren Indizea) Queteleq-ek asmatu zuen duela 200 urte inguru; astronomian, matematikan eta soziologian aritzen zen belgikarra zen, eta ez zen medikua. Pertsona horrek lan soziologiko bat egin zuen, garaiko gizarteko gizon zuri ideala identifikatzeko. Gainera, XIX. mendean kriminologia eskola baten sortzaileetako bat izan zen, zeinean, Cesare Lombrosorekin eta beste kriminologo batzuekin batera, arrazializatutako pertsonak beste espezie batekoak zirela eta modu naturalean krimenak egitera bideratuta zeudela esaten zuen. Basatiak omen ziren jaiotzez. GMIa sortzeko hartutako neurriak eskoziar eta frantsesenak ziren guztiak. Neurri horiek erabili ziren eugenesia justifikatzeko eta pertsona ezinduak eta arrazializatuak nahitaez

antzutzeko.

Hala ere, INOIZ EZ zen GMIa zerbait indibidualtzat hartu, baizik eta, gehiago, gizarte zuriari zegokion kontu estatistikotzat. Beraz, gizentasuna gizarte-erakuntza bat da, eta hori arraza-adierazleekin neurtzen den herrialdeetan pertsona beltzak dira "gizenenak". Horrek aukera ematen dio sistemari beste baldintza mediko batzuk alde batera uzteko, pisuarekin justifikatzeko, eta are tratu txarrak ere justifikatzeko. "Gizentasunari" errua egozteko elikagai eta baliabidegabeziari eta etengabeko diskriminazioari kasurik ez egiteko modu bikaina da.

GMI sortzeko hartutako neurriak eskoziar eta frantziar gizonenak baino ez ziren.

VICKY FOTABON

KOLEKTIBITATE DIGITAL KRITIKOA GORROTOAREN DISKURTSOARE NAURREAN

**AKTIBISMO DIGITALA: IDEIATIK PAI PAI
MAGAZINE ALDIZKARIAREN
SORRERARA.**

Anna Fux Espainian hazitako germanofilipinarra da. Gaur egun, generoa, arraza eta queerra lantzen dituen hainbat komunikabidetan kolaboratzen du. 2020. urtearen hasieran, Pai Pai Mag. online aldizkaria sortu zuen, Asiako hispanohiztun diasporari eskainia.

Ekin lanari! Zure ideiak behar ditugu eta proiektu batean nola eraldatzen diren ikusi nahi dugu.

Uste dut pertsona guztiak garela sortzaileak, sortzeko gogoia dugulako, besterik gabe. Askotan, sormena artistikoa denarekin parekatzen dugu, baina sortzeak askoz zabalagoa den zerbaiti egiten dio erreferentzia.

Edozein motatako proiektuak sortzea da, ideia bat edo batzuk oinarri hartuta. Gure sortze-prozesuaz hitz egingo dut, baina berriro diot ez dagoela bide bakar bat, kontua

1. Nor gara?
2. Norentzat sortu nahi dugu?
3. Zer da ona?
4. Nola batu ditzakegu gure talentuak eta interesak zerbait erabilgarria egiteko?
5. Hori existitzen da?

ekitea dela. “Zer pentsatuko dute?” horrek lotsa ematen badizu, egia da... inori ez zaio hainbeste axola. Inori ez zaio axola zure proiektua zeuri axola zaizun beste, eta inor ez da zain izango, edo, izatekotan, oso jende gutxi, ea “barregarri geratzen” zaren edo porrot egiten duzun. Animo! Beti da une egokia hasteko. Orain egin dezakezu, une honetan dakizunarekin eta daukazunarekin.

Pai Pai Magazine online aldizkaria kolektibitate digital kritikoaren nahitik sortu da. Guretzat eta Asiako gure komunitatearentzat sortu nahi genuen. Hastapenak oso xumeak izan ziren, asiar jatorriko hiru neska ginen, interes partekatutak zituztenak. Antiarrazakeriaz, feminismoaz eta gure kultura eta talentua ospatzeaz interesatzen gara.

Oso prozesu organikoa eta naturala izan zen geure buruari galdetzea: Zer da oraintxe bertan behar duguna? Zeren beharra izan dugu Espainian hazteko? Izan ere, zure antzeko historia duen jendearekin topo egiten duzunean, konturatzen zara sarritan beharrak antzekoak direla. Nire lankideak eta ni nagusiki zuria den herrialde batean hazi gara.

Aktibismoa, era guztietako aktibismoa, premisa simple batetik abiatzen da: zerbait gaizki dago. Ohartzen gara, adierazten dugu, baina, gainera, aldatu egin nahi dugu, eta irtenbideak proposatzen ditugu. Egoera horren aurrean, lanari ekin behar zaio.

Hasi aurretik egin beharreko 5 galdera

“Nola sortu proiektu sortzaile/aktibista bat?”-era itzulita justu gure prozesuaren hasieran, laguntza handia eman zigun galdera hauek egiteak:

1. Nor gara?
2. Norentzat sortu nahi dugu?
3. Zer egiten dugu ondo? Zer interesatzen zaigu?
4. Nola batu ditzakegu gure talentuak eta interesak zerbait baliagarria egiteko?
5. Hori badago jada? Nork egin du lehenago antzeko zerbait?

“Ni kabituko naizen lekua ez da izango neuk sortu arte”

Aipu hau James Baldwin afroamerikar idazle miragarriarena da. Beste gauza askotan bezala, hemen ere Baldwin jaunak arrazoi zuen: sarritan zeure etxea sortu behar duzu mundu honetan. Batez ere, zapalkuntza-ardatz batzuek zeharkatzen bazaituzte. Zeuk baino ezin duzu jakin zer behar duzun gehien, eta elkarrekin erabakitzen dugu zer behar dugun. Ez al dago oraindik mutil gayentzako eskubaloi talderik zure hirian? Sortu ezazu.

Aldizkari online independente baten argitalpena tresna aktibista antiarrazista gisa.

Online aldizkari baten formatua, zehazki aldizkari independente batena, askatasun handiagoa izateko aukeratu zen. Gaur egun, Interneten batez ere sare sozialetatik nabigatzen da. Horien arazoa da muga handiak dituztela. Zentsura dago, ikusezin bihurtzen zaituzten algoritmoak daude, jazarpena dago, blokeoa dago.

Online plataforma independentea sortu genuen, bere webgunearekin, oso garrantzitsua baitzitzagun Interneten leku bat izatea, zeinean ezin izango zuten gure edukia zentsuratu eta gure testu baten luzapena erabaki edo mugatu.

Gure iritzia edo igoko genituen argazkiak ere ez ziren murriztuko, eta hori argi eta garbi gertatzen da Instagramen, Facebooken eta enparauetan eduki jakin bat argitaratzen duzunean.

Pai Pairen helburuak :

Kontzientzia komunitarioa benetan ulertzeko arazoa ez zarela zu, zureganako gorrotoa baizik.

Kolektibitatea sortu bakardadea atzean uzteko eta ahalduntzea sustatzeko.

Laguntza leku izan.

Asiar diasporaren talentua ospatu.

Pai Paiko argitalpenen adibideak :

Chenta Tsai Putochinomarcón taiwandar artista
queerrari egindako elkarrizketa

<https://paipaimag.com/entrevista-putochinomaricon/>

Covid pandemiaren ondorioz komunitate
txinatarrarekiko eta ekialdeko asiarrarekiko sortutako
arrazismoari buruzko artikulua

<https://paipaimag.com/la-enfermedad-que-legitima-el-racismo-una-leccion-no-aprendida/>

Solidaritateari eta asiar komunitateari buruzko artikulua
Black Lives Matterren testuinguru bateko
antiarrazismoaren barruan

<https://paipaimag.com/asians-for-black-lives/>

A

N

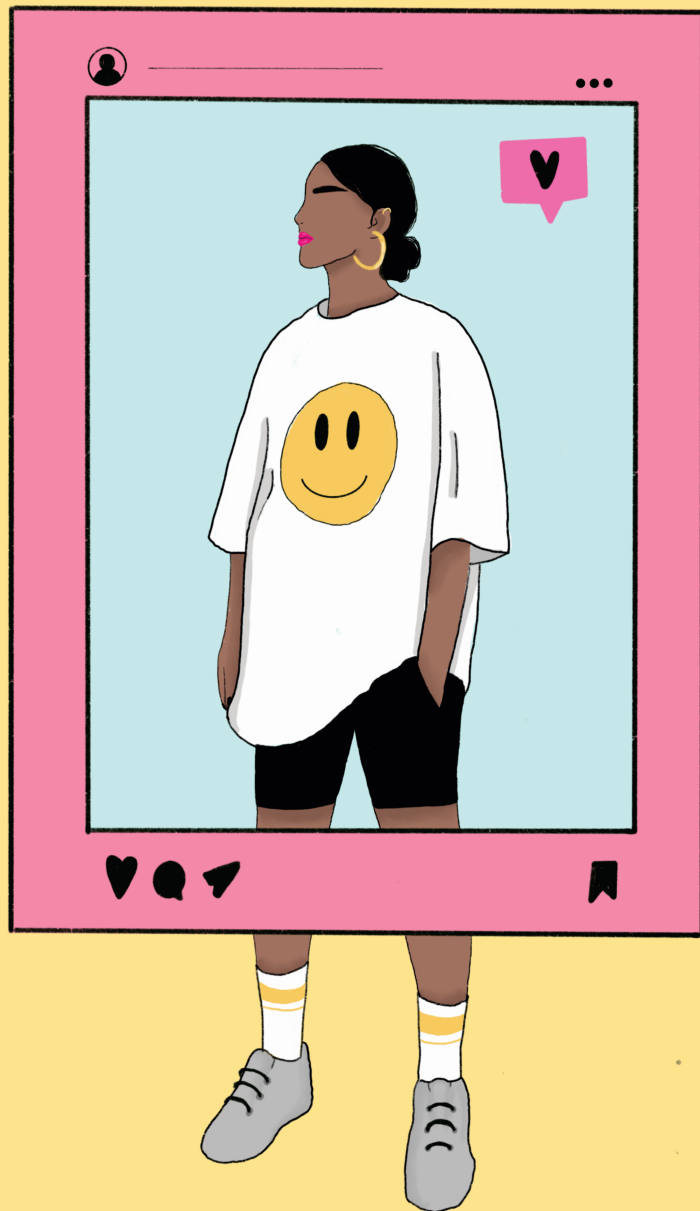
N

A

F

U

X

AUTODEFENTSA ONLINE

Testu hau (jatorrian, txostena) Deustuko Unibertsitateak egindako ikerketen, Doktorego Tesi astun baten eta lanire Estébanezekin batera CTRLA programan prebentzioan eta esku-hartzean egindako lanaren ondorioz sortu da.

Horrela, jarraian, esperientzia teoriko eta praktiko bat aurkezten da, zeinean esparru ugariatik esku hartu eta esperimentatu ahal izan den bizi diren eta nerabezaroei aurre egiten dieten ziberrindarkeria matxistetan.

Dena den, ikuspegi konplexu eta askotarikoa integratzen saiatu arren, kontuan hartuta errealitatea, eta are gehiago zibernetikoa, neurrigabea dela eta nerabe adina nerabezaro daudela, eta, beraz, lehen aipatutako esperientzietatik sortutako saiakuntza huts gisa idazten dela hau, **helburua ez da diskurtso bakar eta erraz bat sortzea, baizik eta esperientzia honetan zehar aurkitu diren gogoeta teoriko eta praktiko batzuk planteatzea.**

ZER DAKAR NERABEZAROAK?

Bere identitateekin eta sexu-orientazioekin arakatzea ezaugarri duen prozesu subjektibo gisa igarotzen da nerabezaroa, eta, gainera, horiek bat egiten dute bizikide dituzten –eta aurre ere egiten dieten– kontraesanekin, zeintzuk nerabezaroa “izan beharra” aurrez aurre jartzeko eta, aldi berean, bere nahi eta kezkei erantzuteko funtsezko une gako gisa kokatzen duten.

AUTODEFENTSA ONLINE

Identitateak eraikitzeko, nor bere burua ezagutzeko, ezinbesteko etapa gisa kokatzen da. Esploratzeko unea da, eta esperientzia eta bizipen pertsonal eta sozial ugari ditugu. Horregatik, etapa honetarako garrantzitsua da erreferenteak hartzea, imitatzea eta modak jarraitzea. Etapa honetako kide izatearen sentimendua, beraiek esango luketen bezala, "brutala" da, eta, beraz, haien lagunek, taldeek eta identifikatzen eta gustatzen zaienak berebiziko garrantzia izango dute haientzat.

Era berean, transgresiorako etapa perfektua da, hartan aurkitzen baitituzte beren mugak eta autoezagutza handiagoa. Horrela, ohikoa izango da arauak urratzea eta gurasoen abisuak haustea. Etapa horren parte da beren familienganako distantzia, eta lagunei erreparatzen diete gehien; une horretan, beren burua ezagutu behar dute.

GEURE NAGUSIZENTRISMOA LANDU

Zalantzarik gabe, nerabezaroarekin lan egiteko eta haien errealitateak ulertzeko, lehenik eta behin geure burua interpelatu behar dugu. Geure burua zalantzan jarri, nondik begiratzen dugun eta nondik hitz egiten diegun pentsatu. **Zalantzan jartzen al dugu haien hitza? Zalantzan jartzen al ditugu haien sufrimendua? Uste dugu "adinaren" gauzak direla?**

Askotan, nerabeei izaki enigmatiko, konplexu eta arazoak sortzen dituzten izaki gisa begiratu izan zaie. Haien jarrerak zalantzan jartzen ditugu, eta "iraganeko garaiak" hobek izan zirela dioen diskurtsoa sortzen da, geure buruari planteatu gabe gure belaunaldietan matxinadak izan zirela, erreferenteei jarraitu geniola, kodeak imitatu genituela eta, beharbada, matxistagoak izan ginela eta produktu eta eduki sexistagoak kontsumitu genituela.

Zalantzan jartzen ditugu haien jarrerak, eta diskurtso bat sortzen da, "iraganeko garaiak" hobeak izan zirela dioena...

Izan ere, nerabezaroaren inguruan oihartzun sozial oso negatiboa sortu da, eta orain ere pandemia kutsatzearen errua ere haiei egozten zaie.

Horrela, nerabezaroan pentsatzen baldin badugu, eta teknologien edo generoaren aldagaia gehitzen badugu, sarritan ez datozkigu gure iruditerietara negatiboan dauden hitzak eta adierak baino. Izan ere, oso diskurtso kaltegarria sortu da haien aurka, eta horrek errealitatea beste prisma konplexuago batzuetatik ikustea eragozten digu.

Are gehiago, Harreman, Informazio eta Komunikazio Teknologiek (HIKT) duten interakzioan ulertu behar dira nerabezaroak. Baike, gaur egun erabiltzen ditugun teknologiak eta tresnek bereziki balio digute harremanak izateko, mundu berriak eta askotariko espazioak kudeatzeko. Beste errealitate batzuekin konektatzeko.

Horrela, belaunaldi berriek, Z Belaunaldiak deritzenek, hasiera-hasieratik (elkar)bizi izan dira HIKTekin eta beren identitateak eta harremanak kanal teknologiko horien bidez kudeatu dituzte, eta horrek natibo digital bihurtzen ditu. Hau da, zehaztasunak ulertzeak bizitza digitala aztertzea esan nahi du, eta hura konplexutasunetik ulertzea..

AUTODEFENTSA ONLINE

HIKTak egoteko, elkarrekin bizitzeko eta harremanak izateko espazio gisa kokatzen dira. Hala, garrantzitsua da ikuspegi katastrofistek eta nagusizentrikoek ez gainezkatzea haiekin ditugun interakzioak. Beharrezkoa da haien errealtateak zalantzan jartzea eta aztertzea posizio horizontalagoetatik, horiek arriskuak ikusaraz baititzakete, baina baita leku horietan dauden aukerak ere.

Zehazki, azken ikerketen arabera, nerabearoa eta gaztaroa etengabe lotuta daude. European Institute Gender Equality (EIGE, 2020) erakundetik ateratako datuen arabera, 16 eta 25 urte bitarteko nerabe eta gazteen %98k egunero erabiltzen ditu tresna teknologikoak, eta, estatu mailan, berriz, % 99k, eta ez dago ia alderik sexuaren arabera.

EAEko nerabeen bizitza digitalean gehien erabiltzen diren kanalen artean, Gazteen Euskal Behatokiaren txosten berrienaren arabera (2019), bideo-jokoak (%50), YouTube (%80)

eta sare sozialak (%99,7) daude.

Zehatzago, txosten berak dio gehien erabiltzen diren sareen artean WhatsApp (%96,7) eta Instagram (%89,9) daudela. Txosten honetan jaso ez arren, nazioarteko beste azterlan batzuek adierazten dute TikTok aplikazioa, musikara eta bideo laburren sorkuntzara bideratutako aplikazioa, eragin handia hartzen ari dela oso gazteen artean, eta erabiltzaileen %40 10 eta 19 urte bitartekoak direla.

Beraien elkarbizitza digitalari dagokionez, garrantzitsua da adieraztea haren barruan eduki eta produktu ugarien agertokia aurkitu dutela. Klik bakar batean sar daitezkeen hamaika espazio eta leku, eta, are liluragarriago, batez ere etapa honetan, erreferente handienetatik hurbil egon daitezke. Erreferente horiek gaur egun YouTuberrak, Instagramerrak eta TikTokerrak direla esan daiteke...

NERABEZARO ETA ZIBERRINDARKERIA MATXISTAK

Espazio horietan, gazteek eta nerabeek beren dibertimenduak, erreferentzia-hartzeak, kudeaketa pertsonala eta pertsonalak aurkitzen dituzte, baina erasoak eta jazarpenak ere jasaten dituzte, hala nola: zirikatzea, jazarpena, identitatea ordeztzea, intimitatea urratzea, gizarte-bazterketa, irainak, birusak eskualdatzea, borroka-bideoak, eta abar eta abar.

Akademikoki eta hedaduraz, eguneroko bizitzan, nerabearoan eta gaztaroan jasotzen diren eraso eta jazarpen mota horiei Cyberbullying izena eman zaie. Jatorrian, bullying "tradizionalarekin" paralelismo bat dago, baina beste jazarpen horri ez bezala, ziberjazarpena kanal digitalen bidez gertatzen da, eta, beraz,

Hiru baldintza horiek eraso-egoera eta biktimaren egoera hertsatzaileagoa izatea errazten dute, eta, horrela, eraso globala eta ez tokikoa sortzen da.

erasoaren intentsitatea eta kaltea handiagoak dira, kontuan hartuta:

- 1) erasotzailearen anonimotasuna, zigorgabetasun handiagoa ahalbidetzen duena;**
- 2) erasoak etengabe, oso azkar, eta aldi berean pertsona kopuru handi batek eragin ditzake.**
- 3) jazarpena "entzuleria" handi baten aurrean egiten da.**

Hiru baldintza horiek eraso izaera errazten dute, eta biktimaren egoera hertsagarriagoa da; horrela, eraso globala sortzen da, eta ez tokikoa. Horrek segurtasunik eta kezkarik eza eragiten du, baita beldurra ere biktimarengan, eta ez da inoiz ere "salbu" sentitzen.

AUTODEFENTSA ONLINE

Hala ere, neska-mutilek akademikoki eta sozialki jasaten dituzten erasoak ez dira zalantzan jarri ikuspegi konplexuagoetatik. Kasu isolatu gisa tratatu dira, eta soilik erasoak jasaten duen pertsonaren eta erasotzen duenaren ezaugarri zehatzei erreparatu zaie. Baina kontua da eraso horiek, offline bizitzan gertatzen direnak bezala, errotze kultural tradizionalak eta sistema (hetero)patriarkaletatik, kapazistetatik, kapitalistetatik, arrazistetatik... ematen diren pribilegioen eta zapalkuntzen banaketari emandako erantzun sakon eta sozial batek markatzen dituztela.

Ez da azterketa interseksionalagorik egin, eta, beraz, izenik gabeko indarkeriak dira, eta gogora dezagun izendatzen ez dena ez dela existitzen. Beharrezkoa da haren jatorria ikusaraztea, eta, horrela, terminologia feminista bat bereganatzea, bere izatean indarkeriaren sustraia planteatuko duena. Hori dela eta, ziberrindarkeria matxistei buruz hitz egitea proposatzen da, tradiziozko

Zehazki, ziberrindarkeria matxisten barruan, honako hauek nabarmendu daitezke:

SEXU-ZIBERJAZARPENA: sexu-izaerako larderiako espazio bat sortzea online bidez. Argazkiak eta/edo bideoak baimenik gabe eskualdatzea izan daiteke, iruzkinak, sareetako inbasioa...

ZIBERJAZARPEN SEXISTA: emakumeak gutxiesten eta diskriminatzen dituen edozein iruzkin, bideo eta/edo argazki.

ZIBERRINDARKERIA SINBOLIKOA: kode eta estereotipo bitarrak erreproduzitzea korporalitateen eta irudien bidez, eta gizarte-zaurgarritasuna sortzea eta autoirudiari kalte egitea.

ZIBERKONTROLA: profilak eta pasahitzak jarraitzea eta zelatatzea... mugikorra hartzea beste pertsonaren baimenik gabe.

ZIBERJAZARPEN LGTBI+FOBIKOA: LGTBI+ kolektiboko pertsonak gutxiesten eta diskriminatzen dituen edozein iruzkin, bideo edo argazki.

ZIBERJAZARPEN ARRAZISTA: arrazializatutako pertsonak gutxiesten eta diskriminatzen dituen edozein iruzkin, bideo eta/edo argazki.

ZIBERJAZARPEN DISKAFOBIA: dibertsitate funtzionala duten pertsonak gutxiesten eta diskriminatzen dituen edozein iruzkin, bideo edo argazki

imaginario horiei erantzuten dieten pribilegiozko eta zapalkuntzako ariketen kontrol-mekanismo gisa.

Ziberrindarkeria matxista mota horiei dagokienez, garrantzitsua da erasoen normalizazio handia dagoela esatea; hain zuzen ere, ohikoa da neska-mutilen artean "hater" hitza entzutea, hedabidean erreferente diren pertsonak "gorrotatzen" (hau da, jazartzen) dituzten pertsonak aipatzeko.

Era berean, adierazi behar da oraindik ere esku-hartze- eta prebentzio-kuota handiagoak behar direla ziberrindarkeria horietan (noski, ikuspegi nagusizentrikoago batetik urrun); izan ere, normalizazioaz gain, garrantzitsua da ikusaraztea nesken aurka diskurtso erruduntzaile eta ardura-emailea

sortzen dela. Adibidez, beren gorputzaz gozatzea erabakitzen dutenak estigmatizatuta eta kaltetuta geratzen dira; beraz, ahalduntze- eta sororitate-diskurtsoak sortu eta indartu behar dira, eta gorputza eta auto-mimatzea subertsio-estrategia gisa har daitezke.

**NERABEZAROAK ETA
ZIBERLAGUNTZAKS**

Nahiz eta ziberrindarkeria mota horiek sortzen diren eta aurre egin behar dieten, agerian utzi behar dugu belaunaldi berri horiek, Z belaunaldiak, banaka eta taldeka saretu direla, eta erresistentziak eta sareak sortu dituztela ziberrindarkerien aurka. Hain zuzen ere, askotan aurkitzen dira YouTuberren, TikTokerren eta Instagramerren atzetik doazen nerabeak... Identitate malguak eta alternatiboak aipatzen dituztenak, sistema kaltegarriak zalantzan jartzen dituztenak eta iraultzen saiatzen direnak. Are gehiago, haiek borroka- eta aldarrikapen-kateak sortzen dituzte.

Hori jakinda, garrantzitsua da haien jarrerak indartzen jarraitzea, haiekin batera joatea eta erreferente alternatiboak erakusten jarraitzea, barrutik alda gaitzen, kanpotik aldatzeko. Horregatik, erresistentziak praktikatzeko eta gauzatzen jarraitu behar dugu, eta, horregatik, erasoan aurrean, lehenik ziberfeminismoa, gero ziberfeminismoa, eta, ondoren,

**IZAN ERE, OHIKOA DA YOUTUBERS,
TIKTOKERS ETA INSTAGRAMERS
JARRAITZEN DUTEN NERABEAK
AURKITZEA.**

ESTIBALIZ LINARES

Munduko Medikuak
Bailen 1, etxabea 48003 Bilbo
Tfnoa.: 944 79 03 22
euskadi@medicosdelmundo.org
www.medicosdelmundo.org

ILUSTRAZIOA ETA MAKETAZIOA
MAURA TRUJILLO

